

„Datse sulcken ketterye met alder ernst behoorden uyt te roeyen, seggende onder andere woorden: de Ubiquitisten syn als een vergiftich fenyn, die de Magistraten billic niet en behoorden in hare steden te dulden, noch door de vingers te sien, maer met alle ernst sulken vergiftigen fenyn, daer soo veele sielen mede vergift worden, uyt te roelen". Dit behoren de overheden te doen — aldus het verdere verslag — als voedsterheren der Kerk, die eens rekenschap zullen moeten geven. En dan volgt de klacht, dat de ene dag een verbod wordt uitgegeven, maar dat het samenkomen der luthers en de andere dag weer oogluikend toegelaten wordt. En tenslotte komt nog de beschuldiging, dat de luthers samen met de roomsen in Brussel en Antwerpen de gereformeerden uit de stad zouden hebben geworpen, en dat zij dit ook nu nog zouden doen als zij er de macht toe bezaten; evenzo, dat de luthers in wezen revolutionair zouden zijn. Dit laatste zal wel zien op de houding van de luthers ten aanzien van de afzwerping van Filips II in 1581.

Het bovenstaande is maar een verslag, maar we krijgen toch wel een indruk, hoe in de prediking de bezwaren breed werden uitgemeten, zij het niet zonder overdrijving. Ook blijkt, dat men de houding der luthers in Antwerpen en Brussel voor enkele tientallen jaren niet vergeten had, al wordt hun meer aangewreven dan historisch vast staat.

Gelijk gezegd heeft ook Nescher daags na hemelvaartsdag een brief geschreven over wat zich op die dag heeft afgespeeld. We lezen:

„Maer Sr. Verporten, ick kan Ue. ook niet bergen (verbergen, I. d. W.), dat hier Gasparus Soon gisteren op hemelvaertsdach so schantlick heeft uitgefahren over ons, dat Plantius tot jarent niet so leelyk heeft gemaket. Dese jonge lekker van 25 off 26 jaren heeft ons so gelastert, ende heeft de gantze predige daermit toegebracht, dat wi solcken oproer tot Antwerpen, Brussel gemaket hebben, gelick Ue. Lempuit in specie alles schrijvet in desen ingeslagen (bedoeld is vermoedelijk, dat het schrijven van Leemput bij dat van Nescher werd ingesloten, I. d. W.). Wante he heeft het selvest gehort, mit noch eenen. En des achtmoens (namiddag, I. d. W.) so heeft Mester Fransoys (bedoeld is waarschijnlijk de predikant Franciscus Lansbergen, I. d. W.) desgelicken gedaen, dat het voek anders nergens dan tot oproer gewecket wert".

En dan volgt een mededeling, waaruit blijkt, hoeveel stof is opgewaaid door het geschrift van Nicolai tegen Plancius:

„Gasparus de oudste prediger, de yss (is, I. d. W.) gere(i)set nae Emden, so men hier secht, om mit Philippum Nicolai een colloquium te houden, ende dat boek te wederleggen. Dat yss hier aller Calvinisten mondt voll. Maer ick dencke niet. De advocaat Laer in den Hage, de seide oock, dat heet (hij t, I. d. W.) gehort hadde. Maer sommige segge, hy sy na Groningen op dat (niet leesbaar) raet aff te schaffen. Dat gelove ick aldesbest. So ghi daer wat van horden, te witten van den colloquio mit Philippo Nicolay, so laet ons wetten".

In het vervolg van deze slecht gestyleerde en vol fouten geschreven brief (Nescher was een buitenlander) wordt gesproken over het voornemen een request in te dienen bij de magistraten tegen de „lasteringen" der calvinisten en een openbaar dispuut aan te bieden om hun de mond te stoppen. Hij vraagt daar nader advies over:

„Daerom lieve broder Verporten so wilt doch dese

sake mit onsen confraters aldaer overleggen. Wante Niclas van Damme sall morgen daer comen, en sall dat request mit brengen. Wilt ghyt doch aldaer corrigeren, wat daer aff off toe nutte yss, dat wilt ghyt doch daer aff off toe doen. Dyrick Aertzen (een van de ouderlingen, I. d. W.) fyndet heel goet, dat ment overgeve aen burgemeesters en de vroetschap, want daer sint nu alderley voek inne, de het solvest geraden vynde over te geven. Wante de predicanen maken van ons solcke oproers, dat wi haer ten laesten uitjagen sollen, so se allen dach predigen. Nu ick mit der wonninge (metterwoon, I. d. W.) sy comen (Nescher was eerst door Amsterdam uitgeleend, maar kreeg in Rotterdam in 1604 een vaste

De wortel der waarachtige reformatie

Alzo zegt de HERE: De hemel is Mijn troon, en de aarde is de voetbank Mijner voeten; waar zou dat huis zijn, dat gijlieden Mij zoudt bouwen? en waar is de plaats Mijner rust?

Want Mijn hand heeft al deze dingen gemaakt, en al deze dingen zijn geweest, spreekt de HERE; maar op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor Mijn Woord heeft.

Jesaja 66:1, 2.

In het tweede gedeelte van zijn troostboek¹⁾ mag Jesaja aan het Bondsvolk-in-ballingschap profeteren de beloften des HEREN inzake wederkeer en reformatie. Want de HERE vergeet en verlaat Zijn Adventagemeente niet, al wordt zij om haar ontrouw en afhoerering in de smeltkroes van Zijn louterende gerichten geworpen. Hij ziet in genade en trouw naar Zijn bruid om, en zelfs in die allerdonkerste dagen blijven de klokken van Advent luiden: Hij zal Zijn volk uit de ballingschap terugvoeren, en het zal de wederopbouw van stad en tempel ter hand mogen nemen.

Maar de HERE weet, wat van Zijn maaksel zij te wachten.

Tot Zions scharlaken schuld heeft immers ook behoord haar vals vertrouwen op de tempeldienst. In Jesaja's eigen tijd, vooral toen hij profeteren moest tegen de zondige tempelcultus in Manasse's dagen, was dat gevaar ontstellend openbaar geworden. En hoe de profeet dat in vlammende, striemende taal heeft moeten geselen, herinnert u zich wel uit het eerste hoofdstuk van zijn boek.

Nu, dat gevaar zal ook weer schillen in het hart des volks, wanneer de bange jaren der ballingschap ten einde komen, en de terugkeer naar vaderland en heilige stad aanstaande is.

Dan zal het woord „reformatie" niet van de lucht zijn.

Want het eerste punt van het program, dat het teruggekeerde Israël zich voorstelt af te werken, zal dan zijn de wederopbouw van het huis des HEREN.

En dat is prachtig, als het maar opkomt uit de goede wortel.

¹⁾ Omvattende de hoofdstukken 40—66.

²⁾ Vergelijk de Perschoou in No. 406 van het „Gereformeerd Gezinsblad" (2 Juli 1951), waarin een artikel van Dr. Joh. Francke wordt geciteerd.

dienst, I. d. W.), nu menen se dull te werden. Daerom so doet hierin dat beste, en als ghi de requeste gesien en gecorrigeert, so sendet se ons mit den allerersten over. Wante we wyken geren vor Pinckstere overgeven mit den allerersten, opdat de Magistraten de noch wat goed sin, door solcke Requesten en Remonsie (remonstrantie, I. d. W.) mochten bericht werden, dat wi solcke luden niet sin, als de predicanen ons uitroepen. En daer moet ook in de Request een presentatie (aanbieding, I. d. W.) gedaen worden van een openbaer colloquium, so sal hier daermit den predicanen de mondt gestoppert werden, de nu so rasen en segge, dat van Christi gebort gheen schreckliker lere geweest yss, als wi hebben".

I. d. W.

UIT DE SCHRIFT

Hij, Die de harten kent en doorgrondt, weet echter, dat er ook dan in het hart des volks de mentaliteit zal zijn van: „de rustige gearriveerdheid". De mentaliteit van het: ziezo, de zaak is weer in orde! wij wonen weer in Jeruzalem, wij hebben weer een tempel van Jahweh, de offercultus is naar de wet van Mozes hersteld, de schande en smaad zijn van onze natie afgewist: liebet Jizraël mag ruhig sein! Zion is ge-re-for-meerd, en de kerkzaak wordt op de oude voet voortgezet!

Tegen dat gevaar, tegen die reformatie, welke een schijn-reformatie is, omdat de enig-goede en gezonde wortel er aan ontbreekt, doet de HERE door de mond van Zijn knecht Jesaja, concreet en scherp waarschuwen.

Indien de reformatie-plannen van Zion zó zijn ingesteld, zal de HERE er geen behagen in kunnen hebben, want van die rustige gearriveerdheid heeft Hij een walg.

Want, zo spreekt de HERE, indien gij in deze geestesgesteldheid Mijn Huis zoudt herbouwen, indien gij zó Mijn altaardienst zoudt herstellen, en de ritus van oeremoniën in acht nemen, punctueel en formalistisch —

dan zoudt ge daarmee tonen, blind te zijn voor Mijn majesteit, en geen korrel begrip te hebben voor de wezenlijke betekenis van Mijn gunstverbond: Ik heb heus uw tempel niet nodig. Ik, Die van de hemel Mijn troon maak, Die de aarde stel tot de voetbank Mijner voeten — waar zou dan een huis zijn, dat gij Mij zoudt bouwen, en waar een plaats, Mij tot woonstede? Ik heb dit alles — de wereld en haar volheid — gemaakt met Mijn hand, en zo ontstond dit alles — al het gedierte des wouds is Mijne, de beesten op duizend bergen — zo Mij hongerde, Ik zou het u niet zeggen, want Mijne is de wereld en haar volheid!²⁾

Denkt dus niet, dat ge Mij een dienst en een gunst bewijst, als gij het Huis te Jeruzalem herbouwt, en de altaarcultus herstelt, en de offers vermenigvuldigt. Want al dat reformatie-vertoon is voor Mij niets waard, als de wortel er aan ontbreekt. En die wortel is, dat ge arm zijt en verslagen van geest, dat ge beeft voor Mijn Woord!

Wilt ge tempelbouw, om weer opnieuw een centraal punt te hebben van nationale trots en eer en glanzing, zodat ge als vroeger met de heidenen kunt wedijveren? En om elgengerechtig te roemen in de

²⁾ Psalm 50:10, 12.

EÉN HERDER.... EÉN KUDDE (VIII)

§ 10. Over de „samenspreking".

Er gaat een hardnekkig gerucht, dat de vrijgemaakte kerken niet willen „samenspreken".

Is dat waar?

We zullen weer de feiten laten spreken.

••

De generale synode van de vrijgemaakte kerken, welke in 1946 te Groningen samenkam, kreeg o.a. óók te doen met een verzoek tot samenspreking, dat haar was toegezonden door de buitengewone synode van de gebonden kerken, welke in datzelfde jaar in Utrecht vergaderd had.

De groningse synode had wel is waar onoverkomelijke bezwaren om een samenspreking te arrangeren op de wijze, zoals de Utrechtse synode dat aan haar voorstelde. Maar zij besloot desalniettemin toch met algemene stemmen óók harerzijds aan de totstandkoming van een samenspreking tussen over en weer benoemde deputaten mee te werken.

Zij besloot immers o.a. het volgende:

I. „aan de Utrechtse deputaten te melden, dat onze synode bereid is, met hen door deputaten in verbanding te treden;"

II. „een achttal deputaten (met drie secundi) te benoemen, met ruime opdracht voor wat thema en wijze der ontmoeting betreft, doch onder bepaling:

1e. dat het thema der gedachtenwisseling primair zal moeten zijn het geheel der uit de officiële stuk-reconstrueerbare eigenlijke oorzaken der geslagen breuk;

2e. dat de gedachtenwisseling voorshands alleen

schriftelijk geschiede, en door beide partijen gepubliceerd en in de kerkelijke archieven gedeponeerd worde;"

III. „van de eventueel te voeren correspondentie den volledige tekst en van de daarna eventueel volgende mondelinge besprekingen een door alle participanten ondertekend résumé toe te zenden aan de kerkeraden, en dit terstond na verschijning;"

IV. „deputaten te machtigen om, indien zij bijeenroeping eener tusschentijdsche synode wenschelijk mocht achten, hiervan, onder aanwijzing van de gronden voor dit hun gevoelen, aan de kerkeraden en eventueel daarenboven ook aan de classes en particuliere synodes, mededeeling te doen;"¹⁾

Deze besluiten spreken voor zichzelf.

Ze zijn een royale en ernstige aanvaarding van een samenspreking.

In welke „geest" deze besluiten genomen werden, blijkt voorts duidelijk uit de woorden, welke de voorzitter der synode, Dr. H. Knoop, na de aanvaarding van deze voorstellen sprak. Hij zei o.a.:

„Wij hebben met elkaar gesproken en voor het aanzicht van den Heere geworfeld om gehoorzaam te mogen zijn, zóó, dat het vleesch tot zwijgen werd gebracht en de Naam des Heeren zou verheerlijkt worden. We zien, dat in deze beslissing met groote kracht spreekt het: „Gij zijt mij onvergetelijk". Inderdaad: in dit alles spreekt het broederhart dat pijn heeft en treurt om hen, met wie we onder één dak hebben gewoond. Hier was de profetische broederhand die zocht

¹⁾ Acta, art. 136.

broeders, die ons hebben uitgestooten, een woord dat roept om het hart van de anderen. En we leggen alles neer aan de voeten van Hem, den Koning der Kerk, en bidden, dat Hij dat pogen der liefde moge zegenen".

Vooral Prof. Schilder had zich beijverd, en in de commissie, welke de behandeling van deze zaak voorbereidde, en als rapporteur, om de synode naar deze beslissing te leiden. De de Vries van Den Haag memoreerde, toen het genoemde besluit gevallen was, zijn arbeid aldus:

„Van de zijde van de Synode van Utrecht, of van haar moderamen is destijds ongeveer 't volgende aan de kerken geschreven: Uit alles blijkt, dat Prof. Schilder meer zijn eigen recht op het oog heeft gehad, dan het heil der Kerken.

Indien ooit, dan zou Prof. Schilder bij de behandeling van deze zaak in de Commissie of ter synode, gelegenheid hebben gehad zichzelf en zijn „gekenktheid" naar voren te schuiven. Met groote dankbaarheid aan den Heere wil ik er op wijzen, dat Prof. Schilder de genade heeft ontvangen, en in de Commissie, en ter Synode, het hem geschiedde onrecht niet naar voren te laten komen, maar alleen te zoeken het heil der Kerken.

Ik herinner aan één uittaling van Prof. Schilder in de openbare zitting: „Indien het komt tot gedachtenwisseling, zullen we 't heel weling hebben over de geschorsten, en evenmin over de schorsingen, maar heel veel over de kerkrechtelijke theorieën, die achter deze schorsingen liggen".

Tegenover de publieke smaad, is het mij een behoefte hier openlijk den dank aan den Heere uit te spreken voor deze houding van Prof. Schilder"²⁾.

²⁾ Acta, art. 145.

werden. Daer-
mit den aller-
vor Pinckstere
Magistraten
uosten en Re-
chten bericht
de predican-
de Request
edaen worden
daermit den
de nu so rase
schreklicher
I. d. W.

SCHRIFT

wéet echter,
de mentaliteit
"2). De men-
in orde! wij
weer een tem-
de wet van
zijn van onze
g sein! Zion
t op de oude

ie, welke een
en gezonde
loor de mond
scherp waar-

n zó zijn in-
m in kunnen
rdheid heeft

in deze gees-
en, indien gij
de ritus van
en formalis-

ijn voor Mijn
a voor de we-
nd: Ik heb
e hemel Mijn
thank Mijner
gij Mij zoudt
ponstede? Ik
d — gemaakt
— al het ge-
duizend ber-
zeggen, want

in een gunst
verbouwt, en
vermenigvul-
oor Mij niets
ekt. En die
in geest, dat

iw een cen-
s en eer en
idenen kunt
emen in de

a woord dat
leggen alles
g der Kerk,
ge zegenen".
d, en in de
zaak voor-
de naar deze
a Haag me-
vallen was,

echt, of van
olgende aan
dat Prof.
heeft gehad,

de behande-
ter synode,
„gekrenkt-
dankbaar-
dat Prof.
in de Com-
nrecht niet
n te zoeken

Schilder in
gedachten-
en over de
h o r s i n-
a t e l i k e
g e l i g g e n".
mij een be-
leere uit te
slder" 20).

eredienst des Verbonds, u op de borst te slaan, en te roemen: des HEREN Tempel zijn wij! —? Terwijl ondertussen uw harten hard blijven en onbekeerlijk, gij vasthoudt aan goddeloosheden, en uw handen bevlekt met de boosheid uwer handelingen?

Maar dan behoefte ge heus niet te denken, dat Ik lust zou hebben aan uw reformatische arbeid! Ik begeer geen uiterlijk vroomheidsgebed, maar de bekering van uw harten: als ge heeft voor Mijn Woord, als het concreet in uw leven openbaar wordt, dat ge naar de inzettingen en rechten van Mijn Verbond wandelt, dan alleen heeft uw Tempelbouw en uw reformatie voor Mij zin. En als dat er niet is, die verslagenheid van geest, en die armoede des harten, en dat beven voor Mijn Woord — dan zoudt ge nog niets geleerd hebben in de weg van Mijn gerichten, u niet verootmoedigd hebben onder Mijn slaande hand — ge zoudt de zaak weer op de oude voet voortzetten, tevreden en zelfvoldaan — en er zou niets geleerd en niets veranderd zijn, uw oog zou dan gesloten blijven te zijn voor de afgrond van afval, van Verbondsbreuk, van Woordverlating, om welke dingen Ik het nodig keurde, u onder de proef van Mijn kastijding te zetten!

Dat ernstig-Goddelijk vermaan is in het profetische Woord vastgelegd en bewaard voor de Kerk van alle tijden, opdat de oprichten en vromen het zouden verstaan, dat onze God en Vader alleen behagen heeft in de Reformatie van Zijn volk, als deze wortel aanwezig is: verslagenheid en armoede van geest, gepaard aan een ootmoedig beven voor het Woord Gods.

Het zou de moeite lonen, in tal van historische stukken uit tijden van Reformatie (16e eeuw, 1834, 1886, 1944/45) na te gaan, hoe door Gods genade die wortel der ware Reformatie aanwezig is geweest. De aard van deze rubriek leent zich daar niet toe⁴⁾.

Maar wat de Heilige Geest ons in deze woorden boodschapt, is zeer actueel, voor elke levensdag, welke God ons schenkt in de gemeenschap van Zijn herhaaldelijk-uitgeleide Kerk.

Want treffen wij dat verschijnsel ook onder ons niet aan, misschlen wel in ons eigen hart, wanneer we onszelf beproeven, dat onze daden van Reformatie blijken geven van het ontbreken van deze wortel? Als we toch de betekenis der Vrijmaking alleen maar zien in het zich losmaken van besluiten van binding en tuchtmisbruik, zonder oog te hebben voor het proces van ontbinding en afval, dat er achter ligt, en waaraan we allen samen schuld hebben — zonder verootmoediging over de breuk des Verbonds en de

4) Een voorbeeld volg hier, n.l. een passage uit het stuk, dat de eerste Kerkeraad van een der Kerken, die ik dienen mocht (Loosduinen), in de Vrijmaking door Doleantie (1887) richtte aan de leden der Hervormde Gemeente:

„Wij spreken het voor u uit, dat wij ten diepste schuldig staan voor God wegens onze langdurige ontrouw. Tot schaamte is het ons, dat wij zoo lang hebben kunnen leven onder reglementen, waardoor de zonde in de kerk gewettigd werd; zoo lang ons hebben gebogen onder besturen, wier bestaan met de koninklijke eere van Christus in Zijn Kerk strijdig was; dat wij zoo lang het samenzijn van Christus en Belial, van geloovigen en ongeloovigen, van den Tempel Gods en de afgoden in des HEEREN Kerk hebben kunnen verdragen.

Wij erkennen het: niet diep genoeg kunnen we daarover verootmoedigd worden voor onzen God. Och, dat de Heilige Geest onze harten recht verbreken mocht onder de zware schuld, die er op ons rust, en dat gij allen met verootmoediging en schuldbelijdenis verenigd mocht worden!”

Om de volle betekenis van deze besluiten te verstaan, moet men er zich rekenschap van geven, dat het samensprekingsvoorstel, dat de synode der gebonden kerken inzond, een zeer onaangename bij-smaak had.

Deze synode verlangde, zoals we hoorden, een samenspreking tussen de deputaten, welke zij benoemde en de deputaten, die, naar zij hoopte, de groningse synode aanwijzen zou.

De situatie welke zij zelf schiep, was dus deze, dat zij, als vertegenwoordigster van een kerkengroep ter éne zijde, zich wendde tot een generale synode als vertegenwoordigster van een kerkengroep ter andere zijde, met het oog op een eventuele samenspreking.

Wie zich deze situatie goed indenkt kan en zal nu niet anders verwachten dan dat de synode, welke het boven omschreven contact zelf tot stand wilde brengen, zich nu in al haar gedragingen zal laten leiden door wat zij zelf, blijkens het genoemde besluit beoogde, n.l. het tot stand brengen van een éénheid tussen de kerken o v e r h e e l d e l i n i e.

Natuurlijk is het gewenst en zelfs noodzakelijk, dat daarbij de afzonderlijke kerken worden ingeschakeld en actief gemaakt. Maar dan natuurlijk uitsluitend zó, dat daardoor het uitgesproken doel, n.l. 'n g e n e r a l e k e r k e l i k e e e n h e i d, wordt gediend en nagejaagd.

Maar zo is niet geschied.

De synode, welke officieel contact zocht met de generale synode der vrijgemaakte kerken, met het doel een g e n e r a l contact tussen wederzijdse kerken tot stand te brengen, nam namelijk óók nog een ander besluit.

Zij besloot namelijk, behalve wat reeds genoemd werd, ook, „de kerkeraden te wijzen op hun roeping

verlating van Gods Woord — zonder beven voor de permanente eis des HEREN tot bekering en heiligmaking over ons volle leven en in alle verbanden — zonder te zien, dat de daad van Vrijmaking slechts dan zin heeft, als zij de aanvang is van een reformatie over heel de linie van ons leven..... dan treft de scherpe snede van dit Woord u en mij.

„Ongedierte” en „wolken van parfum”

Wij lazen onlangs in een brochure — haar hier te noemen achten we niet nodig — over „de zelfs in een kerk nooit geheel te verenigen uitersten van onder het ongedierte zittende achterbuurtbewoners en met een wolk van parfum omgeven gegoede dames”.

Nu achten we het mogelijk, dat er wel ergens „een” „kerk” is, waar deze uitersten elkander nooit raken. En we hebben ook wel eens vernomen, dat wolken van parfum goede broedplaatsen somtijds zijn voor zeker soort parasieten; dat deze laatste daar soms wel zo goed gedijen als waar de karbol reikt.

Maar wij geloven niet, dat de zaken in de kerk, de kerk van onze Here Jezus Christus, alzo staan. Wij geloven, dat er in haar schoot en voor achterbuurtbewoners en voor gegoede dames plaats is. Maar we geloven eveneens, dat er in haar gemeenschap noch voor ongedierte, noch voor wolken van parfum ruimte blijft.

Voor ongedierte niet.

Want waar de Here Christus de harten komt reinigen door Zijn bloed en Geest, daar trekt Hij ook reinigend van het hart het leven in. En waar de harten gereinigd worden van het kwaad geweten, daar heeft het schoonmaakuur voor huiskamer en keuken geslagen. Waar de taal van het doopwater wordt verstaan, daar wordt ook de spraak van het badwater gehoord. Daar is het Woord des Groten Konings, daar is Zijn heerschappij. Daar heerst de God van Israël, die de reinheid van hart aan Zijn volk niet minder geleerd heeft dan de reinheid van zijn tentenkamp: „want de HERE uw God wandelt in het midden van uw leger.....; daarom zal uw leger heilig zijn” (Deut. 23:12-14). En ook voor „onder het ongedierte zittende achterbuurtbewoners” is het Woord Gods een zaad der wedergeboorte; je kent ze straks niet terug, de slonsen met piekharen. De hemelse Wijsheid van Spreuken 8, die in de morgenstond van Gods schone schepping als een voedsterling speelde voor Gods aangezicht, maakt ze tot deugdlijke huisvrouwen van Spreuken 31: „Zij gordt haar lendenen met kracht en zij versterkt haar armen..... Zij beschouwt de gangen van haar huis en het brood der luiheid eet zij niet” (Spreuken 31:17,27). En diezelfde hemelse Wijsheid onderwijst al haar genoden door het aan een bepaalde categorie gegeven gebod: „Ik wil dan, dat de jonge weduwen huwen, kinderen krijgen, het huis regeren, geen oorzaak van lastering aan de wederpartij geven” (1 Tim. 5:14).

Waar dit woord wordt gepredikt — waar nodig — in het openbaar en bij de huizen, daar verdrijft het het ongedierte.

Mitsgaders „de wolken van parfum”.

Dr B. Wielenga schreef eens over het schrijnend contrast van de lippen, die met de lippenstift bewerkt, zich zetten aan de Avondmaalsbeker.

Terecht.

Hoe heeft het Woord Gods in Amos' dagen „de

En dan vraagt de HERE bekering, dagelijkse, voortgaande, zich-verdiepende Reformatie.

Want het offer, dat nooit van Hem veracht is geweest, is het verbroken en verslagen hart, door de Geest en het Woord van Christus, onze Heer, verbrijzeld, en daarin de vruchten openbarend van Zijn Middelaars-offer.

J. SMELIK.

OP EN OM 'T KERKPLEIN

gegoede dames” van Samaria, die verfiende „(ras)-koeien van Basan” bedreigd met het oordeel! (Amos 4). Hoe heeft het apostolisch Woord „de gegoede dames” vermaand goede-zusters-in-de-Here te zijn: „rijk in goede werken, gaarne mededelende, gemeenzaam, leggende zichzelf weg tot een schat een goed fundament tot het toekomstige, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen” (1 Tim. 6:18, 19). Hoe hebben ook de zusters der gemeente in Filippi zich niet gehuld in wolken-van-parfum, maar voor de gevangen apostel Paulus gezorgd en tot hem gezonden haar gave „als een welriekende reuk, een aangename offerande, God welbehagelijk” (Fil. 4:18). Hoe hebben zulke zusters haar „apostolaat” vervuld: „Welker sieraad niet uitwendig was: het vlechten van haar, het omhangen van goud of het dragen van gewaden, maar de verborgen mens des harten, met de onvergankelijke tool van een zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is in het oog van God” (1 Petr. 3:3, 4).

Zo brengt de Heilige Geest wel niet het ongedierte en de wolken-van-parfum, maar wel achterbuurten en gegoeden tot elkander.

In de enigheid des geloofs.

In heilige gemeenschap.

Gode aangenaam.

Gode tot een wel-riekende reuk.

D. E. C.

Overdracht Rectoraat Theologische Hogeschool

Op Donderdag 6 December 1951 werd, in aanwezigheid van curatoren, hoogleraren, studenten, genodigden en belangstellenden, het Rectoraat der Theologische Hogeschool overgedragen door Prof. Schilder aan Prof. Deddens.

De aftredende rector verzocht te zingen Ps. 138 vs 2; en ging na gezang voor in gebed. Daarna hield hij een rede over: „Aspecten van Ursinus' begrip der goddelijke tegenwoordigheid, met name in de voorzieningsleer”.

Van de inhoud dezer rede wordt de tekst zo goed als in zijn geheel opgenomen in de komende aflevering van spreker's „Heidelbergsche Catechismus”, deel IV. Mede op aanwijzing van spreker zelf wordt hierom van een samenvatting der rede afgezien.

Na beëindiging van dit gedeelte zijner toespraak gaf de aftredende rector, alvorens tot de eigenlijke overdracht van het rectoraat te komen, een kort overzicht van de fata der Hogeschool gedurende zijn rectoraat. Van dit gedeelte wordt de tekst opgenomen in „De Reformatie”.

Na beëindiging van de rede ging de afgetreden rector, na het laten zingen van Psalm 118:3, voor in dankzegging.

Namens het College van Hoogleraren,

H. J. JAGER, h.t. secretaris.

Voor al voor hen, die in de overtuiging leven, dat een synode een eigen, goddelijk gezag bezit, dat boven dat van de kerkeraden uitgaat.

Met het volste recht werd deze wijze van optreden dan ook als „onwaarschijnlijk” gekwalificeerd.

Want terwijl de deputaten der gebonden kerken ernstig, immers voor Gods aangezicht, zouden beraadslagen of, en, zo ja, op welke wijze kerkelijk samenleven van alle wederzijdse kerken, over heel de linie mogelijk zou zijn, moesten deze deputaten, krachtens de hun verstrekte opdracht — ongeacht wat zij met de deputaten der vrijgemaakte kerken zouden bespreken en tot stand brengen — tegelijk pogingen in het werk stellen om, waar ze dit maar konden bereiken, plaatselijk „de breuk te helen”.

Dat wil zeggen: deze deputaten moesten in de kring der vrijgemaakte kerken datgene tot stand trachten te brengen — n.l. het verbreken van de gemeenschap der kerk c.q. der kerken — wat volgens de door hun kerken aanvaarde en gehanteerde normen als revolutionair bedrijf moest worden gekwalificeerd en schorsings- en afzettingswaardig werd geacht!!

Opvallend is hierbij nog het volgende.

Dezelfde synode welke de besluiten inzake een samenspreking met de vrijgemaakte kerken nam, arrangeerde harerzijds óók een dergelijke contact-oefening met de Chr. Geref. Kerken.

Maar in de besluiten daaromtrent vindt men geen spoor van de dubbelzinnige maatregelen, welke met 't oog op de vrijgemaakte kerken genomen werden!

Was men zich ter synode bewust, dat, als men tegen de Chr. Geref. Kerken op dezelfde wijze zou optreden, iedere poging om tot het gewenste contact

20) Acta, art. 115.